Gemeente Borne

Raadsvoorstel

Raadsvergadering
2 juli 2024

Agendapunt

Nummer
24int02438

Onderwerp
Jaarstukken 2023

Aan de gemeenteraad.

Hierbij bieden wij u de jaarstukken 2023, zijnde het jaarverslag en de jaarrekening, aan. Op basis van deze jaarstukken legt het bestuur van de gemeente Borne verantwoording af over het uitgevoerde beleid en de besteding van de bijbehorende middelen.

Het jaarverslag laat zien hoe in 2023 de doelen uit het Raadsakkoord 2022-2026 zijn gerealiseerd. Conform de begroting 2023 bestaan de jaarstukken 2023 uit vijf programma's:

1. Wonen en leven
2. Duurzame toekomst
3. Inclusieve samenleving
4. Bestuur en samenleving
5. Financieel gezond

De jaarrekening heeft een saldo voor resultaatbestemming is € 6.062.000 positief. Dit saldo is nog onder voorbehoud van de accountantscontrole. Mede door dit saldo verbeteren bijna alle financiële kengetallen. Dit saldo wordt beïnvloed door ontwikkelingen zoals de oorlog in Oekraïne en de hoogte van de inflatie.

1 Inleiding

Als gemeente zijn we in 2023 op een verbindende manier onderdeel van diverse ontwikkelingen. De verbindende rol is van belang bij het waarborgen van bestaanszekerheid door middel van sociale voorzieningen, armoedebestrijding, bevordering van werkgelegenheid, ondersteuning van gezondheidszorg en welzijn, en het bieden van toegang tot kwalitatief onderwijs en kinderopvang.

De oorlog in Oekraïne heeft impact op de economie vanwege de prijsontwikkelingen en op de Bornse samenleving vanwege de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Een deel van het positieve saldo van deze jaarrekening is een gevolg van de bijdrage van het Rijk voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Deze ontwikkelingen en het 'Ravijn' dat vanaf 2026 op ons af lijkt te komen betekent dat wij zorgvuldigheid en voorzichtigheid moeten betrachten waar, hoe en wanneer wij onze middelen inzetten.

2 Beoogd resultaat

Doel van de jaarstukken is het afleggen van verantwoording over de uitvoering van beleid door het college van B en W aan de gemeenteraad en daarmee ook aan de samenleving. Met het overleggen van de

jaarstukken door het college van B en W en het vaststellen van de jaarstukken door de gemeenteraad, voldoet de gemeente aan het bepaalde in artikel 197 en 198 van de Gemeentewet.

3 Argumenten
Onderstaande argumenten zijn opgebouwd langs de punten van het voorstel onderaan dit raadsvoorstel.

3.1 Met het jaarverslag legt het college inhoudelijk verantwoording af.
2023 was het eerste jaar conform de programmastructuur volgend uit het Raadsakkoord 2022-2026. In de bestuurlijke en financiële hoofdlijnen vooraan in de jaarstukken kunt u op hoofdlijnen per programma lezen wat er is gerealiseerd.
De rechtmatigheidsverantwoording wordt met ingang 2023 door het college afgelegd bij de jaarrekening en valt daarmee onder het getrouwheidsoordeel van de accountant. De accountant kijkt zodoende of de rechtmatigheidsverantwoording 'juist' is. Het oordeel over de rechtmatigheidsverantwoording is positief.
De verantwoordingsgrens is door uw raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op bijna € 2,8 miljoen. De onrechtmatigheidsfouten blijven binnen de € 0,4 miljoen.

3.2 Met de jaarrekening legt het college financiële verantwoording af.
In de financiële hoofdlijnen in hoofdstuk 1 van de jaarstukken kan uw raad op hoofdlijnen lezen waardoor de verschillen ontstaan. Het positieve overschot van per saldo € 6.062.000 wordt op hoofdlijnen bestemd conform de richtlijnen die zijn opgesteld in de nota reserves en voorzieningen. Voordat dat kan worden gedaan worden eerst onderstaande posten gecorrigeerd:

3.2.1 Instellen van een bestemmingsreserve bodemsaneringen
Binnen het programma Duurzame toekomst zien we dat we met een aantal onverwachte incidentele bodemsaneringen te maken hebben gehad die € 227.000 hebben gekost. Dit nadeel is het enige onrechtmatige onderdeel waar apart over wordt gerapporteerd in de rechtmatigheidsverantwoording die voor het eerst door het college wordt afgegeven.

De komende jaren zijn we veel in de grond aan het werk bij de diverse projecten die er aan zitten te komen. De kans is aanwezig dat er vervuiling in de bodem wordt aangetroffen welke dient te worden gesaneerd. Saneringskosten mogen niet ten laste vallen van de projecten, maar dienen direct als last te worden opgenomen in onze exploitatie. Om te voorkomen dat we in de toekomst op dit gebied onrechtmatig handelen en voor onvoorziene uitgaven worden gesteld wordt voorgesteld om een bestemmingsreserve in te richten en hier € 1.500.000 in te storten.

3.2.2 Gemeentefondscirculaires verrekenen met rekeningresultaat
In 2023 zijn er, vanuit de decembercirculaire van het gemeentefonds, middelen voor taakmutaties beschikbaar gesteld. Volgens onze eigen spelregels hebben wij één jaar de tijd om hier beleid op te ontwikkelen. Is er binnen het jaar geen beleid ontwikkeld, dan vallen de middelen vrij in de algemene middelen. Hierdoor wordt voorgesteld € 1.090.000 over te hevelen naar de bestemmingsreserve budgetoverheveling en deze in 2024 weer te onttrekken. De onttrekking in 2024 gebeurt ook middels dit voorstel, waardoor budgethouders na vaststelling van de jaarstukken ook direct de beschikking hebben over deze middelen.

3.2.3 Vullen van bestemmingsreserve duurzaamheid conform afspraken
In 2023 is het Programmaplan Duurzaamheid voor 2024 t/m 2027 vastgesteld. Daarvoor is een meerjarig budget vastgesteld wat bestaat uit verschillende dekkingen vanuit eigen middelen. Afgesproken is om met de overschotten van 2023 de bestemmingsreserve Duurzaamheid te vullen. Voorgesteld wordt vanuit het begrotingsoverschot hier € 167.000 in te storten. Daarnaast zijn er in 2022 vanuit duurzaamheidssubsidies € 206.000 vrij gevallen in de algemenen middelen. Deze middelen hadden moeten worden ingezet voor

duurzaamheidsdoelen conform de subsidievoorwaarden. Voorgesteld wordt daarom € 206.000 te onttrekken uit het begrotingsoverschot en deze middelen eveneens te storten in de bestemmingsreserve duurzaamheid.

3.3 Beoordeling bestemmingsreserves
Bij vaststelling van de Nota Reserves en Voorzieningen 2023 is afgesproken om jaarlijks bij de jaarstukken de bestemmingsreserves te beoordelen en vrij te laten vallen daar waar mogelijk.

Het grootste gedeelte van het positieve financiële resultaat wordt behaald vanwege de incidentele Oekraïnemiddelen. Gezien de opgave die er ligt op het gebied van huisvesting, opvang van mensen uit Oekraïne, asielzoekers, statushouders, spoedzoekers en alle bijbehorende voorzieningen, wordt voorgesteld om hetzelfde bedrag als bij de jaarstukken 2022 in de bestemmingsreserve huisvesting en bijbehorende voorzieningen hierin te storten. Het gaat om € 2.355.000. Mochten de plannen op dit gebied leiden tot uitgaven die niet kunnen worden gedekt uit deze bestemmingsreserve, dan beoordelen we dit bij integrale afweging van de Nota Kaderstelling 2026.

In de bestemmingsreserve verplichtingen exploitatie zit een vrij besteedbaar bedrag van € 21.325. Voorgesteld wordt deze middelen over te hevelen naar de reserve beleidsontwikkeling. In de toekomst wordt deze bestemmingsreserve ingezet om verplichtingen vanuit de Algemene Reserve Beleidsontwikkeling over te hevelen naar deze bestemmingsreserve, zodat de Algemene Reserve Beleidsontwikkeling enkel middelen bevat waar geen verplichting onder rust.

Van de budgetten die beschikbaar zijn gesteld in de bestemmingsreserve Totaalvisie (€ 73.000) en de bestemmingsreserve Noodfonds (€ 400.000) wordt geen gebruik meer gemaakt. Voorgesteld wordt deze bestemmingsreserves op te heffen en de middelen over te hevelen naar de Reserve Beleidsontwikkeling.

Vanwege de hoge inflatie en de verdere doorontwikkeling van het ontwerp van Vloedbeltverbinding valt de bijdrage die Borne moet doen aan Provincie Overijssel € 1.000.000 hoger uit. Voorgesteld wordt om deze miljoen te onttrekken aan de Reserve Beleidsontwikkeling.

3.4 Resultaat bestemmen conform de Nota Reserves en Voorzieningen 2023
Het restant voordeel van € 3.099.000 wordt ingezet conform de resultaatbestemming die is vastgelegd in de Nota Reserves en Voorzieningen en wordt gestort in de Algemene Reserve Beleidsontwikkeling.

Bij de resultaatbestemming worden de algemene reserves beoordeeld op over- en onderschrijding van vastgestelde normen per reserve. Indien er sprake is van over- en/of onderschrijding van deze normen wordt dit bij de resultaatbestemming gecorrigeerd ten gunste of ten laste van de Reserve beleidsontwikkeling, voor zover de stand van de Reserve beleidsontwikkeling dit toelaat.
Het uitgangspunt is om de impact van de risico's te minimaliseren. Hiertoe is het belangrijk dat het weerstandsvermogen toereikend, of voldoende is. Hierbij is het snijvlak tussen waarderingscijfer C (voldoende) en B (ruim voldoende) het uitgangspunt. Dit komt overeen met een ratio van 1,4. Het benodigde weerstandsvermogen is € 5,7 miljoen. Factor 1,4 betekent dat er € 8,0 miljoen in de algemene reserves dient te zitten.

Er zit € 8.453.000 in de Algemene Reserve en € 1.789.000 in de Algemene Reserve Grondexploitatie. Dit betekent dat er € 2.153.000 en € 89.0000 kan vrijvallen vanuit deze reserves. Voorgesteld wordt om deze bedragen in de Algemene Reserve Beleidsontwikkeling te storten.

In aanvulling op de paragraaf weerstandsvermogen is, zoals gebruikelijk, voor zowel raads- als commissieleden een tweetal overzichten (over de omvangrijkste risico's uitgesplitst naar lijn / projecten en

GREX) ter inzage gelegd bij de griffie. Gezien de bedrijfseconomische belangen die hiermee gemoeid zijn, zijn deze overzichten vertrouwelijk.

4 Kanttekeningen

1.1 De jaarstukken kunnen nog wijzigen door bevindingen van de accountant

De accountantscontrole is nog niet afgerond, er kunnen nog bevindingen volgen. Mocht dit tot wijzigingen leiden dan ontvangt uw raad een erratum en een aangepast boekwerk.

5 Kosten, baten en dekking

Het rekeningresultaat is €6.062.000 positiever dan begroot.
Het bedrag wordt volgens de resultaatbestemming die is vastgelegd in de nota reserves en voorzieningen 2023 bestemd. Het gevolg hiervan is dat de algemene reserves voldoen aan de normen. Deze resultaatbestemming is hierboven beschreven.

In de onderstaande tabel zijn de algemene reserves weergegeven voor en na resultaatbestemming:

Algemene reserves na resultaatbestemming (* €1.000)	Benodigd op basis weerstandsratio 1,4	Beschikbaar 1.1.2023	Beschikbaar 31.12.2023	Beschikbaar na resultaatbestemming
Algemene reserve	6.000	8.453	8.453	6.300
Algemene reserve Grondexploitatie	1.700	1.789	1.789	1.700
Algemene reserve beleidsontwikkeling	0	16.530	9.847	12.327
Rekening saldo voor bestemming			6.062	
Saldo	7.700	26.772	26.150	20.327

Op 1 januari 2023 zat er meer in de algemene reserves dan op 31 december 2023 en na resultaatbestemming. Dit wordt veroorzaakt doordat in de Algemene Reserve beleidsontwikkeling bijvoorbeeld de middelen nog zaten die benodigd waren voor de Vloedbeltverbinding (€ 5 miljoen). Deze zijn er in halfjaarrapportage uitgehaald en in een aparte bestemmingsreserve gezet.

De vermindering van bijna € 6 miljoen tussen het beschikbare bedrag op 31 december en het beschikbare bedrag na resultaatbestemming wordt veroorzaakt door de besluitvorming bij de raadsvoorstel. Zo zetten we onder andere middelen weg in bestemmingsreserves voor huisvesting en overige voorzieningen (€ 2, 4 miljoen), bodemsaneringen (€ 1,5 miljoen), overhevelen van taakmutaties (€ 1,1 miljoen) voor de Vloedbeltverbinding (€ 1 miljoen). Bestemmingsreserves tellen in tegenstelling tot algemene reserves niet mee in het weerstandsvermogen. Dit leidt er toe dat de weerstandsratio van 4,5 (per 31 december 2023) daalt naar 3,5 na resultaatbestemming. Dit is echter altijd nog uitstekend en meer dan de afgesproken norm van 1,4. Dit wordt veroorzaakt door € 12,3 miljoen vanuit de Reserve Beleidsontwikkeling. Conform begroting 2024 en de vastgestelde begrotingswijziging over het Kind- en Sportcentrum Borne West liggen er voor € 6,2 miljoen aan toekomstige verplichtingen op de reserve beleidsontwikkeling. Dit betekent dat ongeveer € 6,1 miljoen vanuit deze reserve vrije ruimte is. Gezien de Ravijnjaren en onzekerheden die op ons af komen wordt met klem voorgesteld om zorgvuldig en voorzichtig om te gaan met deze vrij besteedbare middelen en ze niet in te zetten, tenzij de zaak urgent is.

Na de resultaatbestemming zijn de volgende middelen beschikbaar in de bestemmingsreserves:

Bestemmingsreserves (* € 1.000)	Beschikbaar 1.1.2023	Beschikbaar 31.12.2023	Beschikbaar na resultaatbestemming
Reserve gezondheidscentrum	647	540	540
Reserve verplichtingen exploitatie	101	21	0
Reserve verplichtingen kapitaallasten	4.244	4.535	4.535
Reserve budgetoverheveling	2.771	1.155	1.155
Reserve onderhoud vastgoed	1.134	1.109	1.109
Reserve decentralisaties Sociaal Domein	268	0	0
Reserve Totaalvisie	73	73	0
Reserve Programma Organisatie	667	342	342
Reserve Bomenplan	185	169	169
Reserve Kapitaalgoederen	0	100	100
Reserve Noodfonds	400	400	0
Reserve Huisvesting en bijbehorende voorzieningen	2.355	2.355	4.710
Reserve Onderwijs Oekraïense oorlogsvluchtelingen	100	85	85
Reserve Vloedbeltverbinding	0	4.942	5.942
Reserve Duurzaamheid	0	0	373
Reserve bodemsaneringen	0	0	1.500
Subtotaal	12.945	15.827	20.560

Op onze bestemmingsreserves zit een bestemming. Deze bestemming kan door uw raad worden gewijzigd. Het gevolg van dit incidentele positieve beeld is dat onze kengetallen verbeteren. Ten opzichte van de jaarrekening 2022 is de netto schuldquote omlaag gegaan, de solvabiliteitsratio omhoog en belastingcapaciteit omlaag. Ten opzichte van de begroting 2023 zitten er helemaal grote verschillen in, deze verschillen ontstaan niet enkel door het positieve saldo, maar ook door de vertragingen die zijn ontstaan in ons investeringstempo.

Financiële kengetallen (x €1.000)	Rekening 2022	Begroting 2023	Rekening 2023
1a Netto schuldquote	79%	151%	78%
2 Solvabiliteitsratio	31%	21%	32%
3 Grondexploitatie	53%	51%	46%
4 Structurele exploitatieruimte	3%	1%	0%
5 Belastingcapaciteit	107%	101%	102%

6 Vervolg na besluitvorming

De resultaatbestemming wordt verwerkt in de reservepositie. ‘

Voorstel
Aan de raad wordt voorgesteld om:

1) De jaarstukken 2023 inclusief erratum vast te stellen.
2) Het voordelige resultaat 2023 van € 6.062.000 als volgt te bestemmen:
   a) Het instellen van een bestemmingsreserve bodemsaneringen en hier € 1.500.000 in te storten;
   b) Een bedrag ter hoogte van € 1.090.000 voor taakmutaties vanuit de decembercirculaire over te hevelen naar de bestemmingsreserve budgetoverheveling en deze in 2024 weer te onttrekken;
   c) Een bedrag van € 373.000 te storten in de bestemmingsreserve Duurzaamheid;
3) Conform de afspraken over bestemmingsreserves:
   a) Een bedrag van € 2.355.000 te storten in de bestemmingsreserve huisvesting en overige bijbehorende voorzieningen en deze middelen te onttrekken aan de Reserve Beleidsontwikkeling;
   b) De bestemmingsreserve verplichtingen exploitatie te verlagen met € 21.325 en deze middelen over te hevelen naar de Reserve beleidsontwikkeling;
   c) De bestemmingsreserve Totaalvisie op te heffen en het resterende bedragen van € 73.000 over te hevelen naar de Reserve Beleidsontwikkeling;
   d) De bestemmingsreserve Noodfonds op te heffen en € 400.000 over te hevelen naar de Reserve Beleidsontwikkeling;
   e) De bestemmingsreserve Vloedbeltverbinding met € 1.000.000 op te hogen en dit te onttrekken aan de Reserve Beleidsontwikkeling;
4) Conform de afspraken over de resultaatbestemming en het weerstandsvermogen:
   a) Het restant van het rekeningresultaat van € 3.099.000 voordelig te storten in de Reserve Beleidsontwikkeling
   b) Een bedrag van € 2.153.000 over te hevelen van de Algemene Reserve naar de Reserve Beleidsontwikkeling;
   c) Een bedrag van € 89.000 over te hevelen van de Algemene Reserve Grondexploitatie naar de reserve Beleidsontwikkeling.

Bijlage(n)
24bij04846 Jaarstukken 2023
24bij04847 Monitor Sociaal Domein
24bij04998 Risicobeeld grondexploitaties (Vertrouwelijk)
24bij04999 Risicobeeld lijn (Vertrouwelijk)
24int02451 Raadsbesluit Jaarstukken 2023
24bij05382 Alles in 1 oogopslag

Borne, 28 mei 2024

Burgemeester en wethouders van de gemeente Borne,
de secretaris, de burgemeester,

E.S.I. ter Koele drs. J.H.R. Pierik